

# Yapilandırma? Sosyal Bilgiler Ö?renme Ö?retme Süreci Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yapilandırma? Sosyal Bilgiler Ö?renme Ö?retme Süreci Ölçe?i*.  
Turkish Psychological Scales. Retrieved from  
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32826>

## Özet

Yapılandırılmış Sosyal Bilgiler Öğrenme Öğretme Süreci Ölçeği (YSBÖSÖ), Sosyal Bilgiler derslerinde uygulanan öğrenme ve öğretme süreçlerinin yapılandırılmış yaklaşma ne ölçüde uygun olduğunu belirlemek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, öğrencilerin deneyimledikleri öğrenme ortamınđ, materyal kullanımdınđ, bilgi transfer yeteneklerini ve sınıf iklimini değerlendiren dört temel alt boyuttan olmaktadır. Başlangıçta 30 maddeden oluşan bu ölçek, kapsamlı geçerlik ve güvenirlik analizleri sonrasında 20 maddelik nihai formuna ulaşmıştır.

Ölçek, eğitim bilimleri ve sosyal bilgiler eğitimi alanında, yapılandırılmış pedagojik uygulamaların etkililiğini nicel olarak ölçmek isteyen araştırmacılar için tasarlanmıştır. Elde edilen istatistiksel veriler, YSBÖSÖ'nün geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu doğulamaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Yapılandırılmış Yaklaşım, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Öğrenme Süreci, Öğretme Süreci, Ölçek Geliştirme, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Likert Ölçeği, Öğrenci Merkezli Öğrenme.

## Yazarlar

Halil İbrahim Sağlam, Abdullah Güngör

## Amaç

YSBÖSÖ'nün temel amacı, Sosyal Bilgiler derslerinde uygulanan öğrenme ve öğretme etkinliklerinin, modern eğitim felsefelerinin temelini oluşturan yapılandırılmış öğrenme kuramının ilkeleriyle ne denli örtüştüsünü saptamaktır. Ölçek, özellikle öğrencilerin derse katılm düzeylerini, eleştirel düşünme becerilerini ve bilgiyi gerçek yaşamla ilişkilendirme yeteneklerini ölçmeye odaklanmıştır.

Bu araç, öğretmenlerin kendi pedagojik yaklařımlarınđ değerlendirmelerine, müfredat geliştiricilerinin ise yapılandırılmış destekleyen materyalleri ve yöntemleri belirlemelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, öğrenme sürecinin dört kritik boyutunu detaylı bir şekilde inceleme imkanı sunar.

## Yapı

Ölçek, yapılandırılmış öğrenme ortamının dört ana bileşenini ölçen dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı, öğrencilerin aktif bilgi inışas sürecini destekleyen çevresel ve davranışsal faktörleri temsil etmektedir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapılar şunlardır: **Öğretim Materyali** (öğrenmeyi destekleyici kaynakların kullanımı), **Öğrenci Merkezli Öğrenme** (öğrencilerin dersin merkezinde olduğu, işbirlikçi etkinlikler), **Bilginin Transferi** (öğrenilen beceri ve bilgilerin günlük hayata uygulanabilmesi) ve **Sınıf İklimi** (öğrencinin kendini rahatça ifade edebildiği, güvenli ortam).

## Geçerlik

YSBÖSÖ'nün yapı geçerliği, başlangıçta iç tutarlılık analizleri ile incelenmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde, orijinal 30 maddelik havuzdan, faktör yükleri ve madde-toplam korelasyonları düşük olan toplam 10 madde çıkarılarak 20 maddelik nihai forma ulaşılmıştır.

Ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla **Kaiser-Meyer Olkin (KMO)** ve Barlett Küresellik testleri uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda **Kaiser-Meyer Olkin (KMO)** değeri .82 olarak bulunmuştur. Bu değer, veri setinin ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun ve yeterli olduğunu göstermektedir.

## Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** sonuçları ile test edilmiştir. DFA, dört faktörlü modelin veri setine iyi uyum sağladığını göstermiştir.

Elde edilen uyum iyiliği istatistikleri, ölçeğin güçlü bir güvenilirliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Temel uyum indeksleri şöyledir:  $\chi^2=758.97$ ,  $sd=164$ ,  $RMSEA=.060$ ,  $NFI=.92$ ,  $CFI=.94$ ,  $IFI=.94$ ,  $RFI=.91$ ,  $GFI=.93$ ,  $AGFI=.91$  ve  $SRMR=.06$ . Bu istatistiksel sonuçlar, Yapılandırılmamış Sosyal Bilgiler Öğrenme Öğretme Süreci Ölçeği'nin (YSBÖSÖ) psikometrik açıdan sağlam ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu açıkça göstermektedir.

## Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, keşfedici faktör analizi (KFA) aşamasında, faktör yükleri düşük çökan (1., 8., 12., 14., 18., 28. ve 29. maddeler) 7 madde ve madde-toplam korelasyonu düşük çökan (23., 24. ve 26. maddeler) 3 madde olmak üzere toplam 10 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu eleme süreci sonucunda 20 maddelik nihai ölçek formu oluşturulmuştur.

Nihai 20 maddelik ölçek, dört farklı alt boyutu ölçmektedir. Bu dört faktörlü yapı, daha sonra **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile test edilmiş ve modelin kuramsal yapıyı desteklediği belirlenmiştir. Faktörler ve madde sayıları şöyledir: Öğretim Materyali (6 madde), Öğrenci Merkezli Öğrenme (5 madde), Bilginin Transferi (5 madde) ve Sınıf İklimi (4 madde).

## Ölçek Bilgileri

**Test Türü:** Geliştirme Ölçeği (Development)

**Format:** Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

**Mevcut Diller:** Türkçe

**Hedef Kitle:** Öğrenciler

**Yaş Grubu:** Belirtilmemiş (Sosyal Bilgiler dersi öğrencileri)

**Popülasyon Detayları:** Sosyal Bilgiler dersini alan öğrenciler.

**Test Metodolojisi:** 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (1=hiçbir zaman - 4=her zaman)

## Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, Öğrenme Ortamı, Faktör Yapısı, Yapı Geçerliliği, Güvenilirlik, Pedagojik Yaklaşım, KMO Testi, Eğitim Psikolojisi.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tanıtması:** Bilgi mevcut değil.

**Kurum E-posta Adresleri:** halil.saglam@medeniyet.edu.tr

**Yazışma Adresi:** Halil İbrahim Sağlam (Sorumlu Yazar)

## Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Sağlam ve Güngör tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve ek materyalleri aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[yapilandirmaci-sosyal-bilgiler-ogrenme-ogretme-sureci-olcegi-toad.pdf](#) (PDF)

[yapilandirmaci-sosyal-bilgiler-ogrenme-ogretme-sureci-olcegi-toad.docx](#) (DOCX)

## Referanslar

Sağlam, H. İ. ve Güngör, A. (2012). Yapılandırılmamış Sosyal Bilgiler Öğrenme Öğretme Süreci Ölçeğinin (YSBÖSÖ) geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,

12(24), 97-112.

Makalenin dijital bağlantısı: [edergi.mehmetakif.edu.tr](http://edergi.mehmetakif.edu.tr)

## Yapılandırılmamış Sosyal Bilgiler Öğrenme Öğretme Süreci Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

**Öğretim materyali (6 m):** İzlediğimiz olduğumuz konularla ilgili filmler izleriz.

**Öğrenci merkezli öğrenme (5 m):** Ben arkadaşlarımla konular öğrenmesine yardım ederim.

**Bilginin transferi (5 m):** Öğrendiğim bilgi ve becerileri günlük yaşamımda kullanırım.

**Sınıf iklimi (4 m):** Derste herkes kendi düşüncesini rahatlıkla ifade edebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM